

ANYÁK HETILAPJA

SZERKESZTI

WACHOTT SÁNDORNÉ.
Előfizetési díj:

Postai úton vagy Budapesten házhoz hordatva

Évnyegyedre (ápril, maj, juni) . . . . . 1 ft. 50 kr.
 Három évenyegyedre (ápril—december) . . . . . 4 » 50 »

Az előfizetési pénzek

a kiadó-hivatalhoz

(Pest egyetem-utca 4. sz.) bérmentve intézendők.

A szép feleség.

(B e s z é l y.)

(Folytatás.)

Mint igen gyakran szokott ohajtásainkkal törteni, a szép Aurora is csak hamar elhitette szívével, s rábeszélte magát arra, mit annyira kívánt, t. i. hogy valódi szerelemből s minden egyéb érdek nélkül lép Gárday Kálmánnal az oltár elé.

Ha vagyontalan szegény volna, akkor is csak út választanám, Gondolá nem egyszer, midőn egy hang felszóllalt lelke legmélyén, s kérdőre vonta érzelmeiért.

Vajon hitegetés volt-e hát mit Gárday iránt érezett, s nem csalta-e meg épen egy önmagát mint jegyesét? Szíve romlatlanabb volt még s természete nemesebbre hajló, minthogy abban megnyugodhatnék, hogy csupán érdekből is férjhez lehet menni.

S mégis, midőn el-el álmodozott a jövő felől, s tapasztalatlan szívét ezer szép és jó föltétellel nyugtatá, mely minden dobbanásával ellent mondott gyakran ajkai vallomásának, midőn meggyőzni igyekvék önmagát, hogy a legjobb feleség lesz egész életén át, s férje boldogítása az egyetlen cél, mely után törekedni fog, épen akkor szőtte legfényesebb tündérelmaikat a képzelődés, s Aurora férje karjain bár, de ragyogó világban, ezer hódolótól környezve, látta magát. Hiszen háziasságot nem ismert, s mindig kicsinylőleg hallott beszélni amaz egyszerű, de a családéletre nézve mindenről fontosabb dolgok felől, mik az aszszonyoknak sajátképen, főkötelességei. Anyja mindig zugolódik, hogy annyi házi dolga s intézni valója van, s csak azon asszonyt tartá szerencsésnek, ki házában kívül keresheti élvezeteit.

Aurora jót akart volna, de nem tudta hol s miként kezdjen hozzá, — férjét boldogítani s egyedül csak érte élni, szívéből ohajtott, de a házi körben eddig csak az unalmat tanulta ismerni, s nem látott irányadó példát, mely után indulhatva, — csoda-e hát, ha a világ örömei közé vágyott, ragyogva

és tündökölve, úgy mint szülői annyira kívánták őt látni.

S mit kívánt Gárday? nem egyedül azt-e, hogy szép feleséget birjon? A sors tehát csak kölcsönös ohajtásukat látszik betölteni, midőn oltárhoz vezetve őket, ajkaikról a ,holtamiglan, holtadiglan' ünnepélyes esküvése elhangzik — szabad-e hát kételkedni jövőjük boldogsága fölött?

Hányszor szeretnők tudni, mit hoz számunkra a sors, e szeszélyes intézője lételünknek, s vajon nem jobb-e, hogy titkait sürtü fátyol fedi? Vajon annak csak tudatát is megbírná-e mindig a fiatal kebel, mit később átt kell élnie, s nem esnék-e kétségbe, ha előre láthatná mi kevés erő kellende csak még, hogy keresztjét elviselhesse, s ő fél úton összeroskadott?

Hála érte hogy a jövő oly féltékenyen takarja csábitó arcát fáradsatlan hódolója, a jelen előtt! vonásairól, mely első ifjuságunkban, a távolból oly szép, oly mosolygónak látszik, minden szem más történetet olvasna, s vajmi kevesen olyat, mely megérdemelné, hogy érte előre elveszítsük bizalmunkat. . .

Gárday Kálmán és fiatal neje szép és jó reményekkel léptek oltár elé, s mégis, midőn Aurora szülői áldásától követve, elfoglalta férje mellett, a kényelmes, selyem párnákkal bélelt üveges hintó egyik szögletét, s a pompás négyes fogat megindult, történetünk szerény színhelye, az igénytelen falucska felé, a szép feleség fiatal keble elszorult, s a megindulás, melylyel férje vállára hajtva bájló kis fejét, keservesen zokognia kelle, mély, talán első valódi fájdalomából származott. . . .

S Kálmán, a minden érzékenység iránt közönbösséget mutató különöz, mintha neje első fájdalma az ő keblében is viszhangot ébresztett volna, döbbenve kezdé sejteni e pillanatban, hogy valami szebb s magasabb célja is van a családéletnek, mint eddig kép-

zelé, s szent örömei iránt talán az ő elfásult szívében is volna még fogékonyság — s maga nem tudta miért, egyszerre csak édes anyja jutott eszébe, ki életével váltotta meg az övét. . . oh ha ez édes anya őriztette volna első ifjúságát, — vagy Aurorája anyja értette volna legalább meg női hivatását s nevelte volna leányát a szerint, mi szépen eloszolhatnak akkor életök egéről a fenyegető felhő, mely ugy is csak letkezében van még. . .

Késő este volt már midőn hintajuk a kastély

előtt, a felsőhidi köfeszület fölött, megállott. . . A sok esőzés után kiáradt patak, csaknem egész falut ellepte, s hanykolódva mormogott rögtönzött ágyában, míg fehér habgyűrűi egymást kergetve buzogtak felszínén. A fehér köfeszület ünnepélyes nyugalommal emelkedék szokott helyén, mintegy intő siremléke a multaknak vagy a vizár mozdulatlan öre. . .

Aurora első pillantása a fészületre szállt, midőn férje, előbb maga kiugorva, udvariasan kiségité őt a hintóból.

(Folytatása következik.)

A szegény asszony könyve.

Egy szegény nő Isten látja
Nincs a földön egy barátja,
Agg szegény és gyámolatlan
Űl magán a csendes lakban.
Gyásza nincsen, gyásza rég volt,
Még midőn jó férje megholt;
De ruhája mégis gyászol:
Szíve fél a tarkaságtól.
Dolga nincs, hogy volna dolga?
Kis ebédhez nem kell szolga.
S az ebédnél nincs vendége
Csak a mult idők emléke.
A ki maga néz a tálba,
Azt az étel nem táplálja:
Több annak a gondolatja,
Mint a mennyi jó falatja.
Gondol vissza és előre
A sok jó és bal időre.
S félig étel, félig bánat:
Mindkettőbe bele fárad.

Hejh nem így volt hajdanában
Míg nem járt özvegyruhában:
Tele kamra, tele pince
S mindig kézben a kilincese,
És szegénynek és boldognak
Udvar és ház nyitva voltak.

Vendéget nem kelle kérni:
Önként szoktak ők betérni,
Viz dicsérni, bor fecsérni,
És a gazdát nem kímélni.
A szegény, kit Isten küldött,
Ide gyakran beköszöntött,
És azon mit innen elvitt,
Lelkében nem tör: meg a hit:
Nem hideg pénz, hideg arczok,
Eleség volt az ajándok.
És ha néha ugy történék,
Bár nagy ritkán, nem jött vendég,
Akkor sem lőn üres a ház,
Bőven volt az Istenáldás:
Jobbra, balra a sok gyermek
Játszottak és verekedtek,
S gondjaiért az anyának
Sok bajt, örömet adának.

Haj azóta csak bút látott,
Hogy a gazda sírba szállott:
Gyermekei szétfutottak
Napkeletnek, napnyugotnak,
S a szegény nő elhagyatva
Úgy maradt mint a szedett fa.

Az idő jár, s ő csak megvan,
Hol reményben, hol bánatban.
Szűken teng kis vagyonából
És ha néha sorsa fordúl;
Gazdálkodni még most sem tud,
Ha neki van, másnak is jut:
Jobb időkből roszt szokása,
Hogy a könyeket ne lássa,
Megfelezeni kis kamráját,
S maga gyakran szükségét lát.

Most ott ül az asztal mellett,
Imakönyvében keresget.
Könyvét híják Rózsás kertnek
Melyben szent rózsák teremnek.
Régi, jó, de kopott jószág,
Melyet még csak a barátság
S egy pár cnyedt szál tart öszve,
Oly igen meg van viselve.
S im kopognak, és köhentve
Az öreg jó Sára lép be:
„Isten áldja meg, nagyasszony;
Most ugyan csak legjobb itthonn.
Jó hogy ilyenkor ki nem jár,
Majd elvesztem, oly nagy a sár.“
„Hát mi jót hoz Sára néni?“
„Istenem! bár tudnék hozni.
Egy kéréssel jöttem volna,
Ha miatta meg nem szólna.
Oly nehéz most a szegénynek,
Tán jobb volna, ha nem élnek.
Imádságos könyvet kérnék,
Higgye meg, most oly jól esnék.
Mert hiszen a már az ember,
Szépszerint jól lakni sem mer,
Már ha szűken él kenyérrel,
Éljen Isten igjével,
Igy legalább árva lelkünk

Az imádság tartja bennünk.
Itt, tudom, van heverőben:
Adjon az Isten nevében.“
„Jó asszony,“ felelt az özvegy,
Könyvem nincs több, csak ez az egy.
De ha már úgy megkívánta,
És ettől függ boldogsága,
Vegye egy felét jó névvel,
Én béreem más felével.“

S fele ide fele oda,
Könyvét két felé osztotta.

Most a két jó öreg asszony
Hogy semmi jót ne mulasztson,
Fél könyvből de nem fél szívvél
Imádkoznak este reggel,
S ha van Isten a mennyországban,
Nem imádkoznak hiában.

Vörösmarty.

Képek a női nevelésről.

Rudolphi Karolin után.

HUSZONNEGYEDIK LEVÉL.

A vasárnap megjelent s a gyermekek reggel nagyon titkolóztak egymás között. Előtte való este elkészítették a kis harisnyákat. Midőn a reggelihez mentünk, a két leánykának még akkor is volt susogni valója. Először is a szekrény felé tartottak s elhozta mindenik bevégezett munkáját. Elővettem erszénymet s az ígért összegecskét mindenik megkapta. Én teljes mértékben élvezem az öröm szemléletét, mely a két kis arczon oly különbözőn fejezé ki magát. Nos mire fordítod pénzedet, Idám? Hiszen tudja Selma néni — mondá a kis leány, mi közben egy nagy kenyér alakját festé az asztalra. Hiszen ez összegem akár két kenyeret vehet Péter s mégis mind neki adod? Mind, édes néni. Magad számára nem tartasz meg semmit belőle? Minek volna, hiszen néni ad nekem kenyeret, almát s mindent, mit csak kívánok. Igen, de pénzen virágot is lehet venni, gyönyörű szép virágokat. — Erre kissé elgondolkozott. — A virágokat az igaz nagyon szeretem édes néni. Mennyi ideig tarthat Péternek a két kenyér? Négy-öt napig. Selma néni, nekem nem kell virág, minden pénzemet Péternek adom. S ezzel a reggelihez ült, mit elvégezvén, kis kendericzejének s mókusának adott enni. Én azonban úgy vettem észre, hogy épen nem volt jó kedve.

A kendericze vállára ült, de Ida észre sem vette; kis kezére szállt, a leányka azonban kelleetlenül mozdított kezén s így szólt: menj madárkám, most nincs kedvem. „Mit vétett a kis madár?“ kérdém tőle. „Oh semmit, de most nincs kedvem vele játszani.“ Megsajnáltam a szegény kis szívet, mely első szép mozdulatánál ily kielégítetlen maradt. „Nem mondanád meg nekem Idácskám, mi bajod?“ „Szegény Péternek csak négy napra lesz enni valója; mihez fogjon szerdán, csütörtökön és pénteken?“ „Ha nem tudsz magadon segíteni kis leány, tanácskozzál ma délben Loránttal, talán ő talál valami módot.“ „Van annak is pénze?“ „Igen, mától fogva neki is van.“ Erre a gyermek egyszerre földvidult.

Azalatt míg én Idával beszélgeték, Matild szek-

rényéhez vonult és hallgatott. „Mire szántad pénzedet?“ kérdem tőle. „Még nem szántam semmire, nénikém“, hangzék válasza. Hagytam őt. Vajjon mi lehet ez a gyermekben? Ida nem várhatta, hogy Loránt az asztalhoz üljön, alig lépett be az ajtón, elébe futott és nyakába ugrék. „Ugy szeretném édes Lorántom, ha szegény Péternek minden napra volna kenyere, én csak négy napra valót vehetek számára. „A többi három napra majd én veszek“, mondá a kis fiu.

„Oh Selma néni, most már nincs semmi bajom, ha virágaim nem lesznek is.“ Loránt figyelmét nem kerülte el a virágokra vonatkozó szó. Ebéd után P.-vel a szomszéd szobába vonultam s elbeszélém az egész dolog lefolyását Idával. „Jól van, — mondá — holnap Ida virágok közt fog ébredni.“ Loránt első gondolata pénze használatára nézve különben is az volt, hogy Ida számára valami nagy örömet szerezzen. Jól láttam határozatát Ida azon szavainál: „Ha nem lesznek is virágaim.“ Annyira bántá őt úgy is, hogy valami újat nem bir számára kigondolni. S im a kis leány maga adott gondolatot, nekem tehát csak hagynom kell őt s legfeljebb arra nézve segélyére lennem, hogy ott vegyen virágokat, hol legszebbet lehet kapni.

Mig P.-vel a mellékszobában valék, Ida többször kopogtatott az ajtón. „Néni! elmehetek a pékhez? hiszen, mint tudod, csak átellenben lakik.“ Gertrudot vele küldém. A kis leány fontos komolysággal vette pénztét s Loránt, kiegészítve erszényéből a hiányt, velök együtt ment. Négy kenyeret hoztak.

Oh szeretett Emmám, ha láttad volna gyermekidet! Szívem hangosan dobogott. S most elkezdé Ida az ablakot örzeni mindaddig, míg Pétert megpillantá. Loránt lehordta kis nővére helyett a kenyereket, de nem akart jelen lenni, midőn átadja az öregnek. Hogy mit jelentett sajtásképe vonakodás, magam sem tudom; attól félt-e, hogy a szegény öreg embert nagyon ellágyulva fogja látni, vagy talán Idának akarta az egész tisztességet s örömet átengedni? egy szóval Loránt fennmaradt. Én lekísértem a leánykát.

„Nézd jó Péterem, itt van egész héti eleséged. De nem magam adom, hanem Loránttal együtt. Elég ennyi számodra, míg ismét vasárnap lesz?” Péter a kis kezecke után nyult, hogy megcsókolhassa. „Nem Péter, azt nem szabad tenned. Mondd csak, elég ennyi számodra?” „Igen, elég Ida kisasszony, hiszen egészen gazdag emberré lettem.” Oh a jó Isten bizonyosan nagyon szeretheti a vén Pétert, hogy angyalok által gondoskodik felőle.

„Mást nem dolgozhatom többé, mint kosarakat fonok. Mit ebből árulok, azzal kifizethetem lakásomat s így nem szükséges ezentúl koldulnom, mert kenyérem van elég. De fogok is naponkint imádkozni a kis kisasszony- és urfiért és nagysádért is;” mondá hozzám fordulva. „Tedd azt Péter — viszonzám én; tőlem pedig mától fogva, egy iteze bort kapsz naponkint.” Erre aztán már csaknem magán kívül volt örömeben, s nem győzte a sok jótéteményt megköszönni.

Hát még a kis Ida, ez volt ám még igazán boldog! És Loránt? a kis fiu alig fékezhető hevességgel szíveskedett nővérkéje körül, bár egyetlen dicséret szócskát nem mondott neki. Estve csendesen hozzám jött így kérdezve: „Néni, szabad lesz holnap egészen korán reggel eljönöm hozzád?” „Mikor kelsz föl kedves fiam?” „Szabad 6 órakor jönöm?” „Igen.” — Másnap pontban hatkor kopogott ajtómon s midőn fölnyitám, Loránt egész kosár gyöngyvirág, cifra kaukalin és tazittal állott előttem, míg mögötte P. legénye két cserép rózsát s gyönyörű jáczintokat tartott. „Szabad Ida ágyához mennem?” Csöndesen belépe, virágait elhinté nővérkéje paplanán, egy rózsát letörött és kezébe tette, míg a cserepeket szép rendben fejéhez állítá s mondhatlan szeretettel szemlélve pár perczig a kis alvót, halkan visszavonult. „Nemde néni, elfogja beszélni, hogy ébredt föl Ida?” „Igen,

kedves fiam, mindent elbeszélék neked; most azonban távozzál, nehogy megijedjen, ha véletlenül itt lát, Erre a fiucska hirtelen eltűnt. Az első, mi Idánál fölébredt, a szagló érzék vala. Még csaknem alva kezdé beszíni a kedves illatot. Végre félig zárt szemekkel így szólt: „Hol vagyok néni? talán a kertben?” „Igen, kertben vagy, melyet körültekintve látott. Erre hirtelen fölpillant a örömragyogó szemekkel csókolta sorban a virágokat. Gertrud azonnal friss vízzel töltött poharakat hozott s összegyűjté Ida kincseit. „Oh kedves, kedves Loránt!” szólt az elragadtatott kis leány. „Matild, van-e neked is fivéred, ki virágot hozhatna?” „Nincs” viszonzá Matild boszúságtól kipirulva. „Jer hát, majd adok én neked is;” s ezzel a legszebbekből adott neki egy pohárban. Miután a leánykák föléltözködtek, Ida annyira kért, engedném meg, hogy Loránttal reggelizhessünk, hogy végre belé kelle egyeznem.

S a fiucska megjelent s annyi örömet aratott, mennyit csak kívánhatott forró szíve.

Nagyon szerencsés anya vagy kedves Emmám! P. eljött Lorántért s magával vitte ismét. Én elkezdém ezen levelet hozzád s a leánykák vidám nyugalommal játszottak mellettem, midőn a levélhordó csöngetett s átadta kedves soraidat R.-ből. Oly hamar találkoztál tehát férjeddél? De mi is enyhíthette volna különben mélyen sebezett szívedet meg, ha nem férjed ezen nem reményelt előzékenysége? Nemde vidám vagy ismét? Levelünket véve fájdalmad örömbé fog olvadni. Isten veled! Matild természete talány előttem, melyet megfejteni még nem tudok. Ugy sejtítem, hogy lényé nem lesz közönséges. Földadatammost az, hogy ezen még tőlem teljesen idegen szívet is megnyerhessem. Önmagáért és Ida miatt sem szabad bensejének zárva maradni előttem.

Ez azonban idő és türelembe fog kerülni.

Az emberiség műveltségének fejlődése.

(Folytatása.)

A műveltség első székhelye Egyiptom volt; templomaiban beavatott papjai az akkori tudás összegét tanulták, s fel kell tennünk róluk, hogy a galvanizmusról is fogalommal bírtak: mert másként meg se fejthetnék, hogy mostanig megőrzött föld és faedényeket, miként huzhatták volna át vékony rézborítékaikkal.

Egyiptomból nyerték a görögök is művelődésük első alapját, melylyel sajtáságaik szerint feldolgozva, gyorsan igen magas fokát érték el a képzettségnek. Felsőleges építményeik és szobrászatuk, költőiknek, történészeiknek és bölcsőiknek művei minden időnek mintául maradtak; hasonlóul ők képezték ki a keletről származott szám- és mértant, valamint ter-

mészettudományokkal is foglalkoztak. A görög és római íróknak termény- és földleírásai sok századon keresztül az egyedüliek valának, melyeket őseink bírtak; valamint természet, élet, szellem és világróli fogalmaik által, habár a dolgok természetéről alapos és helyes észlelésen alapult fogalmakkal ők sem bírtak, s természeti bölcsészetük s az ősanýákróli fogalmaik a mai kor bírálata előtt meg nem állhatnak, mégis számos nemzedéken keresztül egyedül ők adták a világnak a szellemi irányt és tápot. Más oldalról gyakori surlódásaik által a had, ostrom és erődítés soraiban, valamint hadihajók gyártásában is sok tapasztalást gyűjtöttek a görögök, s azon iszonyú kiterjedés, melyre Cyrus a perzsa birodalmat

emelte, első alkalmat szolgáltatott az országutak és pósták életbeléptetéséhez. Már 5 századdal Krisztus urunk előtt feltalálták a gyújtóüveget és a mérőt, s ismerték a borostyánkő villanyosságát.

A görögöket a rómaiak követték és utánozták, azonban sokkal inkább elfoglalták magukat világbirodalmuk örökös terjesztésével, mintsem a görög művészet és tudományt valami jelentékenyen tovább fejleszthették volna; jóllehet telepítéseik, haditudományaik, út-, hid-építészetiük, vízvezetéseik oly egyszerű maradványokat hagytak mai napig maguk után, hogy mai napig is látszanak azon utaknak nyomai, melyen egykor győzhetlen légióik haladtak. A rómaiak, a köztársaság szép időiben otthon egyszerűen éltek, mitsem törődtek az ipar- és kereskedéssel, ellenben szenvedélyvel mivelték földjeiket. Krisztus urunk előtt 300 évvel született syrakusi Archimedes, a ki a tudományt először alkalmazta gyakorlati célokra. Neki tulajdonítják a szivattyúk, fecskendők, gyújtóüveg, és a nagy ostrom vetőgépek feltalálását. Rómában ez idő tájban kezdettek kenyeret sütni s az utcákat járdával kirakni. Kr. u. előtti utolsó században találták fel a mozaikot s a viaszfestést, készítettek salmiakot és szappant. Talán épen első esztendőben indult meg a Tiberen az első vizmalom; 70-ik évben már el tudták az ezüstöt az aranytól választani; kéneseivel aranyoztak; üveget kerekén köszörültek. A császárság fényűzése a kézműtant is hatalmasan fejleszté, így p. o. az üvegmetszés s a fal-festészet a tökély magas fokára emelkedett.

A római birodalom szétbomlása s a bekövetkezett népvándorlás hosszú időre megakasztották a művelődés fejlődését. Oly visszaesés, minőt Kr. e. a 4-ik 5-ik században láttunk, ma már nem képzelhető. Az akkori népözön megsemmisíthette a kéziratok és mesterművek ezreit: azonban a nyomda ma már kezünkbe adja a módot észleléseink következéseit annyira megsokasítani, hogy megsemmisítésök lehetlenné válják. A népvándorlás alatti népharcok, valamint a polgárságnak a keresztényiség általi helyettesítése új pályát nyitottak meg a világnak. Az új szel-

lemi irány, az érzékiségtől eltérés, sem időt, sem kedvet nem hagytak a kézműtani tudományok fejlesztésére. S ez okból találkoznak századokon keresztül oly kevés találmánnyal. A 4-ik századra esik a fűrészmalom; az 5-re a vízmérték és harangok feltalálása; a 6-ik században hozták be a selymet Európába; a 7-ik században használták először az íróttolat; a 8-ik században gyapjuból papírt gyártottak, s ismerték a választóvizet; a 10-ik században gyántabányákat nyitottak meg, s feltalálták a kallós malmokat; a 11-ik században a zenejegyeket, szélmalomokat és kerekés órákat találták fel.

Nagyszerűt, e sötét időben csak a nyugati népek mutathatnak fel azon irányban, melyet beléjük a vál-lásos ihlettség lehelt: ők építék az égbetörő góth templomokat, ők találták fel a napjainkban már majdnem egészen elfelejtett üvegfestést azoknak feldiszi-tésére. Ugyanezen korban terjeszkedtek szét az arabok is, keletől egész Észak-Afrikáig és Dél-Spanyolországig, s főtényezői lettek a kor tudománya és művészetének. Sajátságos és magasztos építészetet állítottak elő, feltalálták mostani számjegyeinket; szorgalmasan mivelték a szám és vegytant, melyet több rendbeli anyag feltalálásával gazdagítottak p. o. az alkohol felfedezésével.

Azonban az Európában újból feltámadt szellemi mozgalmak, a mesterség és kereskedés emelkedő virágozása, gazdag kereskedői városok létrejötte, s a tudománynak folytonos terjedése folytán szükségképen a felfedezéseknek is szaporodniok kellett. A 13-ik században üvegtükröket; zsillipeket, és toronyórákat mutathatunk fel; a 14-ik századra esik a fa- és rézmetszés feltalálása, mely utóbbi az olaszok művezeteljes cisilizirózása után eredt; ez időben gyárták először rongyból a papírt, a drót, gombostöket; és jelesen a puszkapor és irányító feltalálása okoztak hatalmas változást a népeletben. A 15-ik században fedezték fel, a nagy népvilágító, az eszmecsere, felvilágosítás, tanítás, serkentés azon hatalmas eszközét, mely közsajáttá tette az igét az eszmét, a könyvsajtót t. i.

(Folytatása következik.)

A szenteltvizekről.

„Templomba hogyha mégysz velem,
Szerette jó anyám!
Szentelt vizet miért locsolsz
Keresztet vetve rám?“

Az ember édes gyermekem,
Ha Istenhez megyen,
Isten dicső szive előtt
Mint a galamb legyen.

Móses csak úgy bocsáttaték,
A csipke-láng felé,
Hogy saruját a kűszöbön
Előbb levetkezé.

Az egyház ennyit nem kíván;
Helyébe mást jelelt:
Szent vízben a keresztvetést
Mint tisztulási jelt.

Templomból hogyha indulunk,
S elhangzik énekünk:
A szenteltvizekről
Megint miért megyünk?

Miért mártod be ujjadat,
Meg újra, jó anyám?
Vizet miért locsolsz megint
Keresztet hintve rám?“

E szent jel, édes gyermekem,
Innét mélyet jelel,
Az ember mintegy útirészt
Viszen magával el.

Isten közeléből a szív
Nyer úti kenetet,
Mely szent malasztól hull reá
Bú és öröm felett.

Megszentesülnek általa
A munka és dolog;
Istenhez a szív mindenütt
S mindig közelb dobog.

Már most tudod jó gyermekem,
Mit magyaráz e jel:
A jó k resztény mindenütt
Jó Istenére lel.

Garay.

Róka mester lánykérése.

Mese, Bulwer E. L. után

(Folytatása.)

Elveszettnek hitte magát a jámbor kutya, midőn észrevette, hogy kelepczébe került. Hasztalan rugott vissza hátulsó lábaival, a követ nem bírta megemelni s utoljára is kényszerült nyelvkivetve, elfáradva elnyújtózni a lyukban. „Mindegy — kiáltott fel kipihenve kissé magát, éhen veszni nem akarok, ha hátra nem tudok szabadulni; törjünk előre!” S ezzel feléledvén újra bátorsága, mely tulajdonság nála a ravaszsgot pótolta, előre hatolt. Eleinte nagyon szűk volt a tér s leüté oldalait egy-egy kiálló durva kőbe, azonban csakhamar résre akadt, s megkönnyülve tova s tovább hatolva, nagy meglepetésére egy nagy barlangban találta magát, s maga előtt hatalmas füstöt eregetve, egy roppant griffmadarat látott.

A kutyának sehogy sem tetszett, hogy egyszerre csak oly hatalmas állat előtt találta magát, melynek csak száját kellett feltátnia arra, hogy őt szőröstől elnyelje; de csakhamar átlátta, hogy itt csak elhatározás segíthet, következve, alázatos tisztelettel közeledve a sas felé, nyájas hangon kérdé, hogy volna-e a nagyhatalmu úr szives megmutatni az utat ez alvilágból a felvilágba.

A griffmadár meglepetten vette ki szájából pipáját s szigoru tekintetet vetve a kutyára, így válaszolt:

„Nyomorult! hogy mertél ide jönni! bizonyosan kincseimet akartad ellopni! Majd elbánok az ily csavargókkal! ha kiég a pipám, megeszlek semmirekellő!”

„Azt megteheted, ha úgy tetszik; jóllehet úgy vagyok meggyőződve, hogy nemtelenség volna tőled, aránytalanul hatalmasabb erődöt védtelen gyöngeségemen próbálgatnod. Legalább én soha sem szoktam nálamnál kisebb kutyát megtámadni; szégyenleném azt tenni; a mi pedig kincseidet illeti, sokkal jobban ismeri becsületességemet a világ, mintsem gyanudat bárki is elhinné.”

„Szavamra! — válaszolt a tetszés mosolyával a griffmadár — nem igen válogatod a szavakat; de hogy jöttél ide?”

A kutya, a ki azt sem tudta, hogy a hazugság minő fán terem, mindent elbeszél hűségesen, hogy utra kelt, hogy cziczának kívánt udvarolni, hogy róka mester miként kerité kelepczébe.

A sas egészen kihallgatá őt s aztán bizalmasan folytatá: „Ugy tapasztalom barátom, hogy te az igazat megtudod és meg mered mondani; épen ilyen cseléd kellett nekem, mint te vagy; maradj nálam s őrizd kincseimet, ha olykor elszunnyadok.”

„Nekem is van szavam ahöz! — válaszolt a kutya — annyira megsértettél engem előbbi ocsmány gyanúd által, hogy ily urat nem szolgálhatok; ugyis a boszú és szeretet elhínak engem; — ereszs utamra.

„Nem sokat szoktam figurázni — válaszolt a sas komolyan — vagy cselédem leendesz vagy reggelim!”

(Folytatása következik.)

A r a n y m o n d a t o k.

Külföldi remekirók után.

Nagy, ki a borzasztót leküzdeni képes. Magas zatos, ki azt maga is elesve, nem féli. A szerencsében lehet valaki nagy, magasztos, csak a szerencsétlenségben.

Schiller.

Az élet komoly kérdéseinél nem érvényes a határozatlanság, csak egy határozat állhat, a kötelességé . . . . Mi a következményeket illeti, a jó előbb-utóbb ismét csak jót szül.

Suc.

Minden magasabb s szerelmet szomjazó természetben két érzelem létezik: a nyilvánosság véleménye iránt kitünő érzékenység s kitünő keserűség, annak igazságtalan ítéleteiért.

Bulwer.

Ha életkötelességek vannak szóban, úgy kell tennünk, mintha örökké élénk, vagy mintha minden órában meghalhatnánk.

Auerbach.

Ki csak egyetlenegy fájdalmat érezett is mélyen, meg fogja érteni mások szenvedéseit.

Jean Paul.

Tedd azt, mi jogos s belőle csak jó : az igazság következik.

Sac.

Kevés kedély van, mely köztetszést nem bírva, ne találna vigasztalást, ha a helyett általános tiszteltben részesülhet.

Bulwer.

Könnyű a gyűlöletet, nehéz a szeretetet s legnehezebb a közönbösséget elviselni.

Börne.

Szenvedésben résztvenni csak ember kell, de résztvenni az örömben, angyal.

Jean Paul.

Jobb, sok tulajdonság nélkül jellemmel birni, mint nagy tulajdonokkal, jellem nélkül. A tulajdonok az anyagot képezik, a jellem az alakot. Az anyag haszontalan, ha nincsen alakja.

Düringsfeld Ida.

Női ismerettár.

— A nemzet gazdasszonyainak egyesülete, közelebbi csi-nosan rendezett kiállítása alkalmával igen nagy figyelmet gerjesztett a hazában, ennél fogva az egylet alakulásáról és eddigi működéséről kiadott részletes jelentés is, mely e közhasznu egyletet legérzelmesebben megismerti — sokakat érdeklend. Vajha aztán ez érdek mennél melegebb pártolást és részvétet eredményezne! A jelentés legelső sorban a gazdasszonyok egylete házi iparkiallításának jól sikerült ábráját adja, aztán közöltetnek benne az alapszabályok, melyek mellett az egyesület 1861-dik év martius 15-kén megalakult. Ez alapszabályokban ki van fejtve az egyesület célja, melyre törekszik, s mely legrovidebben ki fejezve : a női hivatások betöltése. Erre czélzó eszközök : a kiállítások, versenyek rendezése, jutalmak kituzése, tanintézetek, nőnöveldek, képezdek, kórodák és bölcsödék alakítása, részvényes vállalatok, gyárak és tenyészdek föllállítása, cseléd és gazdasszonyi képezdek létrehozatala, szakirodalom ébresztése és hasonlók. Szerkezetére nézve az egyesület az önálló vidéki körök összességéből áll, — az önként alakult és önalkotta szabályokkal szervezett vidéki körök t. i. a központi képviselő kapcsa által a nemzeti gazdasszonyok egyesületét képezik. Az egyesület igazgató tagjai csak nők lehetnek s ezek minden év kezdetével az egylet céljaira 5 főt fizetnek; a rendes tagok, kiknek sorában férfiak is fölvétnetnek, 2 ftr tagsági díjt fizetnek. Az 5 ftos díjkból 3 ftr az egyesületi közlöny kiadására fordítottatik (nem jó volna, erre egy határozottabb összeget kivetni? Hátha az ily díjt fizetők száma ezerekre menne s a közlöny költségei ennyit nem igényelnének?); a 2 ftrból pedig egyaránt az igazgató és rendes tagok után, fele a vidéki körök, fele a központi képviselőt illeti. Az egyesület pecsétje az ország védasszonyát a haza czimerével ábrázolja. A jelentés további foglalatában elő van sorolva a Beleznyakert helyiségeiben rendezett gazdasszonyi kiállítás név- és sorjegyzéke, a bíráló bizottmány működése, melynek elnöke Ziererné ő nagysága, jegyzője gr. Zichy Jenő volt. A dicséretes és jegyzőkönyvre érdemesített megemlézések a kézimunkákon kívül az állatok, házi eszközök, kerti termények és gazdasszonyi iparcikkok kiállítására terjeszkedtek ki; közöltetik a kiállítás folytán rendezett naponkénti kisorsolás eredménye is; a legkisebb nyérő szám : 5, a legnagyobb : 10,575. A központi képviselő határozatai közül fölemlítjük a lefolyt kiállítás rendezését, egy Széchenyi Istvánnak szentelt emlénynek a nemzeti muzeumban letetését, hűség, jóerkölcsü cselédeknek ajánlólevelek kiadását, évenként pünkösdi hétfőjén rózsáunnepp tartását, melyen a munkás osztály erélyes

leányai kitüntetéseiben részesülnének s végre a gazdasszonyi és műipar-cikkok állandó kiállítását a kertészeti csarnokban, vidéken pedig hasonló csarnokok alakítását. Ugyancsak ezen jelentés kimutatásából látjuk, hogy a pesti kör igazgató tagjainak száma 80; a rendes tagoké 23. Elnök : Damjanits Jánosné; pénztárnok : Zierer-Hódy Julia; ideigl. jegyzője: Verzar Etelka; ideigl. ügyvezető : Lukácsy Sándor. Az ülések minden hó első szerdáján tartatnak; az egyesület ideigl. közlönye a „Kerti Gazdaság“ című lap. A vidéken f. é. ápril 28-án megalakult szegszárdi kör tagjainak száma 17 igazgató tag és 49 rendes tag. E vidéki kör feltétlenül csatlakozott a pesti kör programjához : előmozdítja a selyemtenyészést és két éves árva lánykákat gyámolít. A központi képviselő bevétele volt : 1256 ft 75 kr, a kiadások levonása után maradt a pénztárban 339 ft 64 kr. A pesti kör bevétele 402 ft; kiadása 284 ft 14 kr. A szegszárdi kör bevétele 187 ft 50 kr; kiadása 37 ft 9 kr. Az illető körök pénzeiket a takarékpénztárakban kamatoztatják.

— A „Pressb. Ztg.“ szerint Pozsonyban a m. héten sajtóságos házasság ment véghez : menyasszony és vőlegény — ez utóbbi mesterségére nézve keztyüs — süketnémák voltak, s városi káplán Schers, ki egyersmind a pozsonyi süketnéma intézetben oktató, a jelbeszéd segélyével eskette meg őket. Az ünneplés csendben folyt sajtóságos szertartás a jelenvolt közönségre mély benyomást tett.

— Szabadka város, közelebbi kisgyűlésében becsületbeli hazafini kötelességet teljesített. 1848-ban t. i. minden szabadkai honvédujoneznak hat év után lefizetendő 100 pfrtot kötött le s addig használatul három lánccs földet adott át. Az osztrák kormány kiüzte az illetőket a földek használatából s a lekötött összeg kifizetését is megtiltotta. Most elhatározta a közgyűlés, hogy a jogosult honvédeknek vagy örökösöknek, ezen mindössze 20—25 ezer ftra rugó követelése hat évi 6% kamatokkal együtt kifizetessék.

— D...y Gyulának Salernóból küldött tudósítása szerint a magyar legióbeli lovasok kék attillát, vörös nadrágot és zöld csákót viselnek, mind piros zsinórral. A gyalogok ruházata az 1848-ki honvédeké : kávészin magyarka, piros zsinórral és ezüst makkgombokkal; kék nadrág — aztán ugyanolyan csákó. (Ez 48-ban fekete volt.) A tüzéség magyarkája és csákója kávészin. D. hallomása szerint a magyar legió állomási helyét e hó végével S. Maurizioba fogják áttenni.

Előfizetési fölhívás

az

„ANYÁK HETILAPJA“

october — decemberi új évnegyedére.

Az „Anyák Hetilapja“ mely egy irodalmunkban eddig teljesen paragon hagyott tér elfoglalását tüzte ki föladatául, október elsején új évnegyedbe lép. Mily tátongó hézag pótlására van hivatva e vállalat nálunk, csak az képes megítélni ki egyfelől az előhaladottabb, s öntudatos és állandó közönséggel bíró külföldi irodalmak és tekintetbeni gazdagságát ismeri, másfelől pedig fölfogja azon viszonyt, melyben a hazai nőnem szellemi fejlődése összes nemzetünk közművelődésével áll. Kétségbe vonhatja-e valaki hogy ugy az általános emberi, mint a polgári és hazafiúi erények kutféjéül egyedül a jól fölfogott családi élet szolgál, melynek ápolása és kellő iránybani utmutató vezetése az ilyenmü irodalmi közlönyök hivatása?!

Legmeggyőzőbb indoklását találjuk ennek, ünnepeit nevé irónk a köztiszteletü b. Eötvös Józsefnek e lap kiadójához a napisajtó utján intézett azon nagy becsü nyilt levelében, mely az „Anyák Hetilapjáj“-nak fennállási szükségét a legvilágosabban mutatja ki, s mely itt következik :

Nem csekély meglepetéssel sőt sajnálattal értesültem kegyednek m. h. 30-án hozzám intézett soraiból, hogy az „Anyák Hetilapja“ melynek kiadását kegyed tanácsomra sőt többszöri felszólításomra magára vállalta eddig még 200 előfizetőre sem emelkedett fel.

Az eredmény így meghazudtolta számolásaimat, s csak azon buzgóságnak melylyel kegyed üdvösöknek ismert irodalmi vállalatait folytatni szokta, s irántam való bizodalmának új jelét látom, azon hozzám intézett kérdésében : ezélszerűnek tartom e hogy az „Anyák Hetilapjáj“-nak melynek fenntartása eddig is már áldozatokba került még új évig folytassa? Engedje meg kegyed, hogy e bizodalomra hasonló bizalommal feleljek.

Ha meggondolom a buzgóságot melylyel hölgyeink nemzeti irodalmunk minden ágát felkarolják, gyakorias ismételt panaszoikat, melyek részint az időszaki sajtó utján, részint hozzám s néha személyesen ismeretlen hölgyek által az iránt intéztettek, hogy irodalmunk épen a legszükségesebb azaz a nevelési szakban folytonos pangásban marad s midőn látom a sikert melyet e szakban — részint szintén felszólításomra — az utolsó időben megkezdett vállalatok arattak : akkor én a részvétlenséget melylyel az „Anyák Hetilapja“ eddig a közön-

ség által fogadtatott, egyedül azon környülményeknek tulajdonitom melyek között e lap megindult.

És valóban ha az april 1-étől lefolyt időre visszatekintünk, alig bámulható hogy oly vállalat mely a politikával közvetlen összeköttetésben nem áll sőt annak tárgyalását hasábjából kizárja, e hónapok alatt olvasóközönséget nem talált, s e tapasztalás szemében nem módosítja azon meggyőződésemet, hogy egy ily tartalmú folyóirat nem csak irodalmunk szükségéi közé tartozik, sőt hogy e szükség, épen hazánk hölgyei által elvenen éreztetik is, s hogy e szerint egy ily vállalat, ha nem is azonnal de biztos sikerre számolhat.

Mert ha azon reménynek melylyel borus napjainkban e hon jövőjére tekintünk egyik fő alapját azon lelkesedésben találjuk melylyel hölgyeink mindent mi e nemzet kifejlődését elősegítheti, felkarolnak, s ha senki az összeköttetést melyben a nevelés hazánk jövőjével áll, hölgyeinknél tisztábban nem fogja fel, valóban nincs okunk kétkedni oly vállalat jövőjén, mely e czélok előmozdítását tüzte ki magának, főkép midőn e vállalatot az vezet, ki dicső de szerencsétlen férjének oldalán s mint anya, méltóan mutatta magát, hogy e hon hölgyeihez azon nehéz de nemes hivatásról szóljon, mely iránt, hála a Mindenhatónak! közöttök sokan lelkesülnek, de melyet több áldozattal nálánál senki nem teljesített.

Röviden kifejezve tanácsom tehát abban áll hogy kegyed újra körözve az „Anyák Hetilapjának“ programját, s a közönséget még egyszer felszólítva, a lap kiadását az év végeig folytassa. Ha kegyed úgy vélekednék hogy ezen nézeteim közzététele a vállalatnak legkisebb hasznára lehet, felhatalmazom kegyedet úgy élni soraimmal mint azt legcélszerűbbnek tartja. Ki magamat egyébiránt kegyeibe ajánlvá öszinte tisztelettel maradok alázatos szolgálja

Budán, sept. 3-án 1861.

B. Eötvös József.

Az itt elmondott eszmedüs szép szavakhoz magunk részéről sem tehetünk többet, mint azon biztos ígéretet, miszerint az „Anyák Hetilap“-ját az új évnegyedben magasztos föladatához hiven, minél közhatszubbá tenni s az európai nevelés- és családirodalom újabb vívmányainak színvonalára emelni lesz legfőbb törekvésünk.

Heckenast Gusztáv.

az „Anyák Hetilapjáj“-nak kiadója.

Előfizetési föltételek :

Az „Anyák Hetilapja“ minden héten egyszer egy negyedréttü íven, csinos kiállításban jelenik meg.

Előfizetési ára postán küldve vagy Budapesten házhoz hordatva :

Egy évre, jan.—dec. 6 ft. félévre julius—december 3 ft. negyedévre october—december 1 ft. 50 kr.

 Az előfizetési pénzek az alulírt kiadó-hivatalhoz bérmentesen beküldendők.

Tíz előfizetett s egyszerre beküldött példányra ingyen-példány jár.

Az „Anyák Hetilapja“ kiadó-hivatala

(Egyetem utca 4. szám.)